

Bijlage bij de Perspectiefnota 2009 Programma Werk en Inkomen

---

Algemeen

Nijmegen is in 2006 en 2007 succesvol geweest in de verlaging van het bijstandsbestand. Tegenover een landelijke bestandsdaling van 7,2% staat een Nijmeegse daling van 14%. Door dit verschil treden herverdeel effecten op in de Gemeentefondsuitkering, wat per saldo een negatief effect met zich meebrengt van zo'n € 2,4 miljoen structureel.

De invoering van de planexploitatie handhaving en re-integratie hebben een grote bijdrage geleverd aan het succes van de afgelopen jaren. Niet alleen door de intensivering van de aanpak, maar ook de extra formatieve ruimte die ingezet kon worden heeft bijgedragen, daar waar het op het terrein van inkomensvoorziening wordt afgebouwd.

Een lager aantal bijstandsgerechtigden leidt tot minder uitvoeringskosten voor de Wwb. Echter, de negatieve effecten op de algemene uitkering uit het Gemeentefonds zijn niet één op één door te vertalen naar de uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen en Zorg en Inkomen.

Een daling van het bijstandsvolume hoeft immers niet direct te leiden tot minder behoefte aan voorzieningen in het kader van minimabeleid, inburgeringsbeleid, schuldhulpverlening of het zorg- en welzijnsbeleid (WMO).

Ons maatschappelijk en politiek succesvol beleid van de afgelopen jaren willen we voortzetten.

Het feit dat het aantal bijstandsontvangers als basismaatstaf wordt gehanteerd binnen de verdeling van het Gemeentefonds maakt wel dat - ook in de toekomst - er wisselende financiële gevolgen voor gemeenten optreden. Dit gevolg vertaalt zich in een spelregel met betrekking tot de afbouw van ons personeelsbestand van de uitvoeringsorganisatie.

De korting op het Gemeentefonds betekent niet dat we minder ambities hebben ten aanzien van het programma. De maatschappelijke winst van ons succesvolle bijstandsbeleid zullen we echter niet ten volle kunnen verzilveren.

Door de voorstellen in de perspectiefnota levert het programma Werk en Inkomen een bijdrage aan de toegepaste korting in het Gemeentefonds. Noodzakelijk blijft wel dat overschotten op het Wwb-inkomensdeel inzetbaar blijven binnen het programma voor realisatie van de politieke doelstellingen op het terrein van werk en inkomen en ons daardoor te houden aan de uitgangspunten in het coalitieakkoord.

Vertaling korting gemeentefonds naar bezuinigingen uitvoeringsorganisatie

De juiste doorvertaling van de korting op het Gemeentefonds naar de uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen/Zorg en Inkomen is moeilijk te realiseren. Om de formatieafbouw van deze organisatieonderdelen analoog aan de bestandsdaling te relateren is een heldere toerekeningsystematiek noodzakelijk. Een systematiek die duidelijk maakt welke taken direct verband houden met Wwb-klantgerelateerde werkzaamheden. Op dit moment werken alleen de primaire functies met een caseload, d.w.z. direct te relateren aan een Wwb-klant. De ondersteunende functies verrichten werkprocessen die deels zijn toe te rekenen naar een Wwb-klant.

Om vorm te geven aan een afbouw van ons personeelsbestand hanteren wij daarom een systematiek waarbij de formatie op inkomensbeheer (klantmanagement) afgestemd wordt op de ontwikkeling van het aantal actieve klanten. Daarnaast wordt een toeslag van 50% voor de ondersteunende werkzaamheden berekend. Eind april 2008 hebben wij deze systematiek gepresenteerd in het Toekomstscenario Werk en Inkomen en uw Raad hierover geïnformeerd.

Over de jaren 2006 en 2007 is er reeds afgebouwd op het primaire personeelsbestand.

Om u een beeld te geven wat de bovenstaande systematiek kan betekenen voor de organisatieonderdelen W&I en Z&I is in onderstaande tabel de formatieopbouw 2008 geschetst. De Wwb-klantgerelateerde en niet-Wwb-klantgerelateerde werkzaamheden zijn hierbij in beeld gebracht.

Tabel 1: toegestane formatie 2007 onderverdeeld naar klantgerelateerde en niet klantgerelateerde bedrijfsonderdelen:

	Werk en Inkomen	Zorg en Inkomen	Absoluut	Percentage
Reguliere formatie niet te relateren aan aantallen Wwb klanten	19 inburgering 8 receptie, leerplicht	39 minimabeleid 27 SHV 42 WMO		
Subtotaal	27	108	135	34%
Reguliere formatie te relateren aan aantallen Wwb-klanten (caseload)	47			
Subtotaal	47		47	12%
Reguliere formatie te relateren aan aantallen (geen norm) Wwb-klanten	46 overhead, uitkeringsadministratie, BBZ	25 vordering 23 incasso 14 handhaving		
Subtotaal	46	62	108	27%
A-structurele formatie ¹ (dekking I-deel of W-deel) te relateren aan aantallen Wwb-klanten	92 re-integratie/gesubs. arbeid ²	14 handhaving		
Subtotaal			106	27%
Totale formatie	212	184	396	100%

Uit de tabel is op te maken:

- dat de daling van het bestand op 34% van de beschikbare formatie geen direct effect heeft. Zoals vermeld is het immers maar de vraag of er hierdoor ook minder aanvragen m.b.t. minimabeleid of bijzondere bijstand komen of dat er zich minder inburgeraars zullen melden. De regelingen kennen deels ook een financieringsbron anders dan de Wwb, zoals de Wet Inburgering, Wet Maatschappelijke Ondersteuning en Rijkssubsidie SHV. Formatie met betrekking tot deze onderdelen wordt derhalve ook deels gefinancierd vanuit deze geormerkte financieringsbronnen en leveren geen bezuiniging in de gemeentebegroting op.
- dat 26% van de beschikbare formatie geen bezuiniging op zal leveren in de gemeentebegroting. Deze formatie wordt gefinancierd uit het Wwb-inkomensdeel (planexploitatie handhaving) of uit het Wwb-werkdeel. Bezuiniging op deze formatie zal leiden tot een lagere uitname uit deze budgetten.
- dat 40% van de formatie direct of indirect is te relateren aan de bestandsdaling en een bezuinigingsrelatie heeft. Op deze formatie zal de systematiek van afbouw klantmanagers en 50% overhead van toepassing zijn.

Gerealiseerde bezuinigingen uitvoeringsorganisatie 2006 en 2007

In 2006 en 2007 is het aantal bijstandsgerechtigden, gemeten in actieve klanten jonger dan 65 jaar, in Nijmegen met 1.731 gedaald – van 6.806 ultimo 2005 naar 5.074 ultimo 2007.

Op de reguliere formatie gerelateerd aan kantenaantallen (klantmanagers) is - analoog aan deze bestandsdaling - in deze jaren bezuinigd bij de wijkbureaus en Bijzondere doelgroepen.

Door deze afbouw van personeel zijn twee onderdelen binnen de begroting gerealiseerd:

- 1) er is financiële ruimte ontstaan binnen de begroting en
- 2) ingeboekte bezuinigingen uit het verleden zijn structureel gerealiseerd voor een bedrag van € 7 ton. Het betreft de bezuinigingstaakstellingen Agenda voor de Toekomst (€ 0,5 miljoen) en Driegesprekken (€ 0,2 miljoen)³.

¹ Deze a-structurele formatie is gekoppeld aan de Raadsbesluiten "Uitvoeringsplan Gesubsidieerde arbeid, Uitvoeringsplan Handhaving 2007-2009 en Uitvoeringsplan re-integratie 2007-2009". Handhaving wordt gefinancierd uit het I-deel en Gesubsidieerde arbeid en Re-integratie uit het Wwb-Werkdeel.

² Binnen deze formatie zijn de functiegroepen Re-integratiespecialisten, Bemiddelaars, Trainers en Accountmanagers werkzaam.

³ De in 2004 geïntroduceerde rijksbijdrage Agenda voor de Toekomst was een a-structureel 'prestatiebudget' voor gemeenten om het klantmanagement binnen gemeenten vorm te geven. De rijksbijdrage is ten onrechte structureel als dekking verwerkt in

Aan de uitvoering van de Agenda vd Toekomst zijn geen activiteiten gekoppeld. Het is dus niet zo dat W&I activiteiten kon schrappen, waardoor een besparing op de loonkosten kon ontstaan. Het is een stimuleringspremie geweest om het model klantmanagement vorm te geven. Besparing op het thema driegesprekken kon niet worden gerealiseerd. De driegesprekken werden niet gevoerd, waardoor het plan om daarvan tweegesprekken te maken niet kon worden uitgevoerd.

De financiële ruimte die hierdoor is ontstaan betreft € 1,2 miljoen in 2009, de jaren daarna € 9 ton.

De afbouw op het personeelsbestand heeft geresulteerd dat ultimo 2007 het aantal klantmanagers overeenkomt met het (actieve) bijstandsbestand.

De jaren 2008 tot en met 2010

In het eerder genoemde Toekomstscenario voor Werk en Inkomen is geprognosticeerd dat wij vanaf 2008 tot en met 2010 een bestandsdaling kunnen realiseren van 765 actieve klanten, waarmee we ultimo 2010 op 4.309 actieve klanten uitkomen. Dit is conform het Bestuursakkoord.

Ook deze jaren wordt de afbouw van de formatie op inkomensbeheer afgestemd op de ontwikkeling van het aantal actieve klanten (klantmanagement) en wordt daarbij met een toeslag van 50% voor de ondersteunende werkzaamheden gerekend. Het primaire personeelsbestand daalt hierdoor in totaliteit van 58,5 fte in 2006 naar 38,5 fte in 2011. De spelregel is dat wij jaarlijks de ontwikkeling van de klantaantallen en budgetten herijken.

Overschotten I-deel

Op het Wwb-inkomensdeel verwachten we tot en met 2011 elk jaar een overschot. De al behaalde bestandsdaling geeft ons daarbij een goede uitgangspositie voor de rest van deze kabinetsperiode. Het Toekomstscenario bevat het plan om de overschotten die ontstaan op het Wwb-inkomensdeel in te zetten voor extra impulsen op re-integratie, instandhouding van voldoende gesubsidieerde banen met verbeterde doorstroom, voortzetting handhavingsactiviteiten en uitvoering minimeleid. Op deze manier kunnen we de bestuurlijke ambities ten aanzien van de bestandsdaling door de inzet van a-structurele formatie blijven waarmaken. Overschotten ontstaan immers pas indien het scenario wordt gehaald. Goede prestaties worden hierdoor weer omgezet in extra kansen voor mensen zonder werk en hulp aan mensen die aangewezen zijn op een laag inkomen.

Deze systematiek sluit aan bij de afspraak uit het Bestuursakkoord om overschotten op het Wwb-budget in te zetten om meer mensen aan het werk te helpen en te laten participeren.

De uitwerking van dit plan wordt neergelegd in een re-integratie- en handhavingsbeleidsplan en het bestedingsplan Wwb 2009. Deze plannen worden voorgelegd aan uw Raad in 2008.

Risicovoorziening 10%

Uw Raad heeft op 9 juni 2004 besloten de minimale omvang van de risicovoorziening voor het Wwb-inkomensdeel vast te stellen op 10% van de ontvangen rijksbijdrage inkomensdeel Wwb. Indien het overschot groter is dan 10% van de rijksbijdrage zal aan uw Raad een nader voorstel voor besteding worden voorgelegd, waarbij prioriteit zal worden gegeven aan bestedingen gericht op het terrein van sociale zaken.

De verwachte risicovoorziening ultimo 2008 is - volgens het scenariomodel - vastgesteld op € 10,2 miljoen (exclusief jaarrekeningsresultaat van 2007). De uitkeringslasten zullen ongeveer € 70 miljoen bedragen, zodat de risicovoorziening met € 7 miljoen voldoet aan de door uw Raad bepaalde zekerheidsdoelstelling van 10% van het uitkeringsvolume.

In de perspectiefnota wordt voorgesteld een deel van het surplus, gefaseerd in 4 jaar tijd, zijnde € 2 miljoen vanuit de risicovoorziening Wwb-inkomensdeel aan te wenden voor a-structurele dekking voor preventieve activiteiten op het terrein van Schuldhulpverlening. Dit voorstel ligt dan ook in lijn van uw eerder genomen Raadsbesluit dat bestedingen gericht op het terrein van sociale zaken prioriteit hebben.

---

de meerjarenbegroting. Deze rijksbijdrage is echter beëindigd per 1 januari 2007 en de geprognosticeerde opbrengsten zijn per die datum afgeraamd. In het verleden werd gedacht te kunnen bezuinigen op het voeren van tweegesprekken in plaats van driegesprekken. Deze bezuinigingstaakstelling is eveneens op de toegestane formatie voor de uitvoeringsorganisatie neergeslagen.

Wwb-werkdeel

Op het W-deel wordt de komende jaren bezuinigd. Dit vraagt creatieve oplossingen om bij afnemend budget bestaand beleid uit te blijven voeren, d.w.z. zo veel mogelijk mensen toe te blijven leiden naar werk, gesubsidieerde arbeidsplaatsen in stand te houden en voor zo goed mogelijke doorstroom vanuit gesubsidieerde arbeid naar regulier werk te zorgen. Bij de huidige krappe arbeidsmarkt en het re-integratiepotentieel dat we nog zien in ons bestand, zou het absoluut een gemiste kans zijn om hier niet maximaal op in te zetten.

De communicerende vaten tussen Wwb-inkomensdeel (risicovoorziening en overschotten) en het Wwb-werkdeel worden de komende jaren derhalve tastbaar. Het risico bestaat dat voor de financiering van het huidige beleid een aanspraak moet worden gedaan op het Wwb-inkomensdeel.

Concluderend

1. *Klantendaling heeft gevolgen voor de uitvoeringsorganisatie (W&I en Z&I)*
Een lager aantal bijstandsgerechtigden leidt tot minder uitvoeringskosten voor de Wwb. Dit wordt vertaald naar de spelregel: de afbouw van de formatie op inkomensbeheer wordt afgestemd op de ontwikkeling van het aantal actieve klanten (klantmanagement) en daarbij wordt met een toeslag van 50% voor de ondersteunende werkzaamheden gerekend. Jaarlijks herijken wij de ontwikkeling van de klantaantallen en budgetten.
2. *Geen bezuinigingsrelatie*
Niet op alle onderdelen van de uitvoeringsorganisatie heeft de daling van het bestand een effect of levert een directe bezuiniging in de gemeentebegroting op. Ongeveer 34% van de formatie W&I/Z&I verricht niet-Wwb-klant gerelateerde werkzaamheden. 26% van de formatie verricht dit wel maar worden niet gefinancierd uit algemene middelen.
3. *Reeds gerealiseerde afbouw in 2006 en 2007*
Op de reguliere formatie gerelateerd aan klantenaantallen (klantmanagers) is - analoog aan deze bestandsdaling - in de jaren 2006 en 2007 bezuinigd bij de wijkbureaus en Bijzondere doelgroepen. Hierdoor is voor € 9 ton financiële ruimte ontstaan binnen de begroting en zijn ingeboekte bezuinigingen uit het verleden structureel gerealiseerd voor een bedrag van € 7 ton.
4. *Afbouw 2008 en verder*
De afbouw van de formatie op inkomensbeheer in 2008 e.v. wordt uitgevoerd volgens de spelregel, genoemd onder 1.
5. *Surplus risicovoorziening Wwb-inkomensdeel inzetten voor ambities op terrein van Schuldhulpverlening*
In de perspectiefnota wordt voorgesteld een deel van het surplus, gefaseerd in 4 jaar tijd, zijnde € 2 miljoen (4 x 470.390,-) vanuit de risicovoorziening Wwb-inkomensdeel aan te wenden voor a-structurele dekking voor preventieve activiteiten op het terrein van Schuldhulpverlening.
6. *Overschotten Wwb-inkomensdeel binnen Programma Werk en Inkomen*
De overschotten die ontstaan op het Wwb-Inkomensdeel dienen ingezet te worden voor extra impulsen op re-integratie, instandhouding van voldoende gesubsidieerde banen met verbeterde doorstroom, voortzetting handhavingsactiviteiten en uitvoering minimabeleid.